

Els drets lingüístics

V Trobada de representants dels
estudiants i estudiantes de la XVU

Alfons Esteve

**Una llengua,
quatre estats i
set regulacions legals
diferents**

Andorra

Article 2.1 de la Constitució:
“La llengua oficial de l’Estat és el català”.

Catalunya Nord

Consell General dels Pirineus Orientals: Carta en favor del català, de 10 de desembre de 2007.
Reconeixement de l’ús oficial del català al costat del francès.

Art. 75.1 Constitució: “Les llengües regionals pertanyen al patrimoni de França”.

I'Alguer

Italià és l'única llengua oficial.

Llei estatal de tutela de les minories lingüístiques de 1999 i la Llei sarda de 1997, de promoció i valoració de la cultura i de la llengua de Sardenya, reconeixen l'existència de la població catalanoparlant i en preveuen la protecció.

Art. 3. Constitució espanyola

1. El **castellà és** la llengua espanyola **oficial** de l'estat. Tots els espanyols tenen el deure de conèixer-la i el dret d'usar-la.
2. Les **altres llengües** espanyoles seran també **oficials** en les respectives comunitats autònomes **d'acord amb els seus estatuts**.
3. La riquesa de les diferents modalitats lingüístiques d'Espanya és un patrimoni cultural que serà objecte d'especial respecte i protecció.

Article 6 Estatut d'Autonomia de Catalunya

La llengua pròpia i les llengües oficials

1. La llengua pròpia de Catalunya és el català. Com a tal, el català és la llengua d'ús normal i preferent de les administracions públiques i dels mitjans de comunicació públics de Catalunya, i és també la llengua normalment emprada com a vehicular i d'aprenentatge en l'ensenyament.

2. El català és la llengua oficial de Catalunya. També ho és el castellà, que és la llengua oficial de l'Estat espanyol. Totes les persones tenen el dret d'utilitzar les dues llengües oficials i els ciutadans de Catalunya tenen el dret i el deure de conèixer-les. Els poders públics de Catalunya han d'establir les mesures necessàries per a facilitar l'exercici d'aquests drets i el compliment d'aquest deure. D'acord amb el que disposa l'article 32, no hi pot haver discriminació per l'ús de qualsevol de les dues llengües.

Article 6 Estatut d'Autonomia de Catalunya

La llengua pròpia i les llengües oficials

3. La Generalitat i l'Estat han d'emprendre les accions necessàries per al reconeixement de l'oficialitat del català a la Unió Europea i la presència i la utilització del català en els organismes internacionals i en els tractats internacionals de contingut cultural o lingüístic.

4. La Generalitat ha de promoure la comunicació i la cooperació amb les altres comunitats i els altres territoris que comparteixen patrimoni lingüístic amb Catalunya. A aquests efectes, la Generalitat i l'Estat, segons que correspongui, poden subscriure convenis, tractats i altres mecanismes de col·laboració per a la promoció i la difusió exterior del català.

5. La llengua occitana, denominada aranès a l'Aran, és la llengua pròpia d'aquest territori i és oficial a Catalunya, d'acord amb el que estableixen aquest Estatut i les lleis de normalització lingüística.

Article 4. Estatut d'Autonomia de les Illes Balears

La llengua pròpia

1. La llengua catalana, pròpia de les Illes Balears, té, juntament amb la castellana, el caràcter d'idioma oficial.
2. Totes les persones tenen el dret de conèixer-la i d'usar-la, i ningú no pot ser discriminat per causa de l'idioma.
3. Les institucions de les Illes Balears han de garantir l'ús normal i oficial dels dos idiomes, han de prendre les mesures necessàries per assegurar-ne el coneixement i han de crear les condicions que permetin arribar a la igualtat plena de les dues llengües quant als drets dels ciutadans de les Illes Balears.

Art. 6. Estatut d'autonomia del País Valencià

1. La llengua pròpia de la Comunitat Valenciana és el valencià.
2. L'idioma valencià és l'oficial a la Comunitat Valenciana, igual que ho és el castellà, que és l'idioma oficial de l'Estat. Tots tenen el dret a conèixer-los i a rebre l'ensenyament del, i en, idioma valencià.
3. La Generalitat Valenciana garantirà l'ús normal i oficial de les dos llengües, i adoptarà les mesures necessàries per tal d'assegurar-ne el coneixement.
4. Ningú no podrà ser discriminat per raó de la seua llengua.
5. S'atorgarà especial protecció i respecte a la recuperació del valencià.
6. La llei establirà els criteris d'aplicació de la llengua pròpia en l'Administració i l'ensenyament.
7. Es delimitaran per llei els territoris en els quals predomine l'ús d'una llengua o de l'altra, així com els que puguen ser exceptuats de l'ensenyament i de l'ús de la llengua pròpia de la Comunitat Valenciana.
8. L'Acadèmia Valenciana de la Llengua és la institució normativa de l'idioma valencià.

Llei de Política Lingüística de Catalunya (1998)

Article 1. L'objecte d'aquesta llei

1. L'objecte d'aquesta llei és el desenvolupament de l'article 3 de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya, per tal d'emparar, fomentar i normalitzar l'ús de la llengua catalana en tots els àmbits, i l'ús de l'aranès a la Vall d'Aran, i de garantir l'ús normal i oficial del català i del castellà.
2. Els objectius principals d'aquesta llei són: a) Emparar i fomentar l'ús del català per tots els ciutadans i ciutadanes. b) Donar efectivitat a l'ús oficial del català i del castellà, sense cap discriminació per als ciutadans i ciutadanes. c) Normalitzar i fomentar l'ús del català en l'Administració, l'ensenyament, els mitjans de comunicació social, les indústries culturals i el món socioeconòmic. d) Assegurar l'extensió del coneixement del català a tots els ciutadans i ciutadanes.
3. És també un objectiu d'aquesta llei assolir la igualtat pel que fa als drets i els deures lingüístics dels ciutadans i ciutadanes, amb la promoció de les accions necessàries i la remoció dels obstacles que avui la dificulten.

Llei de Normalització Lingüística de les Illes Balears (1986)

Article 1

1. La present llei té per objecte desenvolupar l'article 3 de l'Estatut d'Autonomia, pel que fa a la normalització de la llengua catalana, com a pròpia de les Illes Balears en tots els àmbits, i de garantir l'ús del català i del castellà com a idiomes oficials d'aquesta Comunitat Autònoma.
2. Són, per tant, objectius de la llei:
 - a) Fer efectiu l'ús progressiu i normal de la llengua catalana en l'àmbit oficial i administratiu.
 - b) Assegurar el coneixement i l'ús progressiu del català com a llengua vehicular en l'àmbit de l'ensenyament.
 - c) Fomentar l'ús de la llengua catalana en tots els mitjans de comunicació social.
 - d) Crear la consciència social sobre la importància del coneixement i l'ús de la llengua catalana per tots els ciutadans.

Llei d'ús i ensenyament del valencià (1983)

Article 1r.

1. La present Llei té per **objecte genèric** complimentar i desplegar allò que disposa l'article seté [arà sisè] de l'Estatut d'Autonomia quan regula l'ús normal i oficial del valencià a tots els àmbits de la convivència social, així com el seu ensenyament.
2. Per això, són **objectius específics** de la present Llei els següents:
 - a) Fer efectiu els drets de tots els ciutadans a conèixer i usar el valencià.
 - b) Protegir la seua recuperació i garantir l'ús normal i oficial.
 - c) Regular els criteris d'aplicació del valencià a l'administració, mitjans de comunicació social i ensenyament.
 - d) Delimitar els territoris en els quals predomine l'ús del valencià i del castellà.
 - e) Garantir, d'acord amb principis de gradualitat i voluntarietat, el coneixement i ús del valencià a tot l'àmbit territorial de la Comunitat.

Estatuts Universitat de Barcelona

- 6.1 El català és la llengua pròpia i oficial de la Universitat de Barcelona.
- 6.2 El català i el castellà, com a llengües oficials a Catalunya, han de ser utilitzades a la Universitat de Barcelona d'acord amb les disposicions sobre política lingüística.
- 6.3 La Universitat de Barcelona, d'acord amb el seu Reglament sobre els usos lingüístics, ha de fomentar la llengua catalana en els camps investigador, docent, administratiu i de serveis, i ha de contribuir a la incorporació de la llengua catalana a tots els àmbits del coneixement. [...]
- 6.4 La Universitat de Barcelona ha de fomentar el coneixement i l'estudi de la llengua i la cultura catalanes.
- 6.5 La Universitat de Barcelona està oberta a la resta de llengües i cultures, i, a través del seu servei lingüístic, ha de promoure la formació i l'assessorament multilingües per a les activitats acadèmiques de la comunitat universitària.

Estatuts de la Universitat de les Illes Balears

Article 4. Llengua i institució oficial consultiva

1. La llengua catalana, pròpia de la UIB, té, juntament amb la castellana, caràcter de llengua oficial, i tots els membres de la Universitat tenen el dret d'utilitzar-la. La Universitat fomentarà i normalitzarà l'ús del català en l'àmbit de les seves competències.

2. La UIB és la institució oficial consultiva per a tot el que faci referència a la llengua catalana, tal com estableix l'Estatut d'autonomia de les Illes Balears.

Estatuts Universitat Politècnica de València

Article 3r. La Universitat Politècnica de València [...] es compromet a:

b) Potenciar l'ús del valencià en l'ensenyament i en l'administració.

Article 4t. 1. Les llengües oficials de la Universitat Politècnica de València són les de la Comunitat Valenciana.

Estatuts de la Universitat de València

Article 6è.

1. Són llengües oficials de la Universitat de València les que reconeix com a tals l'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana.

2. Com a institució pública, la llengua pròpia de la Universitat de València és la llengua pròpia de la Comunitat Valenciana. Als efectes d'aquests Estatuts, hom admet com a denominacions seues tant l'acadèmica, llengua catalana, com la recollida en l'Estatut d'Autonomia, valencià.

Quins drets tenim els catalanoparlants?

Sovint ens queixem que tenim ben pocs drets lingüístics i que els pocs que tenim, a cada pas, ens hem d'esforçar per fer-los valdre.

Hem de conèixer tots els drets lingüístics que tenim reconeguts i exercir-los al màxim, si volem.

Quins drets tenim els catalanoparlants?

Malgrat el règim lingüístic discriminatori i restrictiu que ens imposen les normes (CE i EA):

- **tenim més drets lingüístics dels que generalment ens pensem,**
- **i n'exercim molts menys** dels que, per anar bé, com a ciutadans i com a societat, **hauríem d'aplicar amb naturalitat i, si cal, exigir.**

Quins drets tenim els catalanoparlants?

Principi fonamental:

**TENIM TOT EL DRET
DE VIURE SEMPRE,
EN TOTA OCASIÓ,
EN LA NOSTRA LLENGUA
AL NOSTRE PROPÍ PAÍS**

Drets lingüístics bàsics

1. Llengua oficial

Llengua de les administracions i de les institucions; vehicle normal de comunicació entre elles i d'elles amb els ciutadans.

Com a ciutadans individuals, l'oficialitat implica que podem usar-la davant qualsevol altra persona o entitat i en qualsevol situació.

Drets lingüístics bàsics

2. Llengua pròpia

⇒ És, almenys formalment, la llengua dels catalanoparlants, mentre que el castellà ho és en la mesura que és l'idioma oficial de l'Estat.

⇒ Ha de ser la llengua d'ús normal de totes les administracions, el sistema educatiu i els mitjans de comunicació públics.

Drets lingüístics bàsics

3. L'administració té el deure d'atendre'ns en català

Drets lingüístics bàsics

4. No se'ns pot demanar traducció dels nostres actes

Cosa que es desprèn de l'oficialitat: el català té efectes jurídics plens.

Drets lingüístics bàsics

5. No hi ha cap deure constitucional d'usar el castellà

La Constitució espanyola només imposa el deure de conèixer el castellà, no pas d'usar-lo.

Drets lingüístics bàsics

6. L'oficialitat del català implica *totes* les administracions radicades als territoris on el català és oficial:

- Ajuntaments
- Diputacions provincials
- Generalitat / Govern
- Estat
- Administració de Justícia

Drets lingüístics bàsics

7. Les comunicacions han de ser *íntegrament* en català

Si no, podem refusar-les. És allò de formularis bilingües amb caselles impreses per l'administració només en castellà.

Drets lingüístics bàsics

8. *Valencià i català*: dues denominacions equivalents i plenament legals

Així ho ha reconegut el Tribunal Constitucional, el Tribunal Suprem i el Tribunal Superior de Justícia valencià (en total 46 sentències).

Drets lingüístics bàsics

9. El nom del país: País Valencià

- Comunitat Valenciana: nom purament administratiu.
- *País Valencià*: recollit en l'Estatut d'Autonomia (preàmbul).
- Segons el mateix Estatut, expressa "la concepció moderna".
- El nom oficial *Regne d'Espanya* no impedeix l'ús del nom *Espanya* o *Estat espanyol*.

Drets lingüístics del estudiants

Utilització del català en qualsevol àmbit universitari, atès que és llengua oficial i pròpia del país: Estatuts d'autonomia, Lleis de política o normalització lingüística, estatuts universitats.

Què podeu fer els estudiants?

Demanar l'aprovació d'un Pla d'Increment de la Docència en València: UV aprovat juny de 2012, a proposta d'un sindicat d'estudiants en el Claustre.

Què podeu fer els estudiants?

Fer seguiment del compliment del Pla. En la UV, cada curs s'aproven els criteris per a elaboració de l'Oferta de Curs Acadèmic.

Per al curs 2014-2015: 31% de docència en valència. Per al 2015-2016: 34%

Què podeu fer els estudiants?

Demanar als departaments, als centres i a les comissions acadèmiques de títol la inclusió de grups i assignatures en català en cadascuna de les titulacions.

Què podeu fer els estudiants?

Participar en les comissions acadèmiques de títol com a representants dels estudiants i exigir que hi haja assignatures en català i que es complisca la legislació.

Què podeu fer els estudiants?

Denunciar els incompliments de la legislació i la violació dels drets lingüístics al Rectorat, el defensor universitari, el departament, la facultat, Servei de Llengües i, si escau, el síndic de greuges de la Generalitat o del Parlament Balear.

Què podeu fer els estudiants?

Participar en els òrgans de decisió de la Universitat: Claustre, Consell de Govern, juntes de centres, assemblees de representants de centre, consells de departament, etc. a fi de poder incidir en la presa de decisions que afecten els drets lingüístics.

Moltes gràcies!

alfons.esteve@valencia.edu